

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „БОШКО БУХА“ ПАЛИЛУЛА

Предшколски програм предшколске установе „Бошко Буха“-Палилула

Београд, септембар 2023.год.

Садржај

I Уводне напомене	стр. 3
II Портрет установе	стр. 3
2.1. Локално окружење установе.....	стр. 3
2.2. Организациона структура установе.....	стр. 4
2.3. Култура установе	стр. 17

III Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

3.1. Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења	стр.18
3.2. Понуда програма и услуга	стр.19
3.3. Физичко окружење као димензија програма	стр.21

IV Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

4.1. Партнерство са породицом	стр. 22
4.2. Повезаност са локалном заједницом	стр. 23
4.3. Рад са децом и породицама из осетљивих група	стр. 24
4.4. Транзиција и континуитет у образовању	стр. 25

V Предшколска установа као место рефлексивне праксе

5.1. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање	стр. 24
5.2. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма	стр. 26

I Уводне напомене

Предшколски програм израђен је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, Правилником о општим основама предшколског програма и Развојним планом Установе.

2. Портрет установе

а. Историјат Установе

Да би се разумела улога и место Предшколске установе у окружењу, осврнућемо се прво на историјат и дугогодишњу праксу у раду са децом предшколског узраста на територији општине Палилула.

Предшколска установа „Бошко Буха“ Палилула једна је од најстаријих у Београду, а и Србији. Прво дечје обданиште на територији општине Палилула отворено је 7. јануара 1919. године у дрвеним баракама на Ташмајдану. У овом обданишту, које је добило име „Дечје обданиште број 2“, било је смештено педесеторо деце, углавном ратне сирочади. Са пресељењем деце из барака на Ташмајдану у данашњу зграду у Улици Краљице Марије, понето је и име „Дечје обданиште број 2“. У то време зграда обданишта била је једна од најлепших у граду, због чега се налазила у протоколу посета бројних делегација. У новој згради „Дечјег обданишта број 2“ било је места за 180-оро деце.

Промена имена „Дечје обданиште број 2“ у „Полетарац“, како се и данас зове, извршена је 1956. године. Зграда вртића „Полетарац“ има статус споменика културе и као таква је под заштитом државе.

Обданишта нису радила током рата, а по завршетку су обновила свој рад. Капацитети нису били довољни да задовоље све потребе за збрињавањем деце тог реона града. Убрзано се граде нови објекти, „Снежана“ изграђен 1953. године, „Маслачак“ 1955., „Црвенкапа“ и „Невен“ 1956., да би се интензитет ширења мреже дечјих вртића повећавао од 1960. године.

У годинама које следе почињу са радом нови вртићи, тако да се од 1965. године на територији општине Палилула оснивају две Установе: Предшколска установа „Весна“ и Предшколска установа „Бошко Буха“. Две Установе се 1993. године интегришу у једну, под називом Предшколска установа „Бошко Буха“ Палилула. Данас је ова Предшколска установа територијално и по броју деце једна од највећих у Србији.

2.1. Локално окружење

Предшколска установа Палилула је једна од најразуђенијих и највећих предшколских установа у Србији. У свом саставу има 28 радних јединица - својих објеката, 4 депаданаса (адаптирани простори Скупштине станара у Борчи), 1 адаптиран простор при основној школи „Јован Цвијић“ као и просторе у основним школама за реализацију Припремног предшколског програма (ОШ „Иван Милутиновић“ у Сланцима, ОШ „Иван Милутиновић – Велико село“, ОШ „Краљице Марије“ у Овчи, ОШ „Стеван Дукић“ и ОШ „Јован Поповић“).

Територија општине Палилула обухвата како подручје у ужој градској зони, тако и подручја на периферији града, која су претежно рурална. Објекти установе су дислоцирани, а и постоји неусклађеност капацитета са потребама родитеља, тако да је у свим вртићима уписано деце преко норматива. Ипак, Установа настоји да сагледава потребе за збрињавањем деце на целој општини која иначе представља једну од највећих општина у Граду.

Градски, приградски и сеоски локалитети на којима се налазе наши вртићи својим природним, социјалним и демографским карактеристикама посредно утичу на остваривање Предшколског програма.

Наша установа користи све расположиве ресурсе у околини. Један број вртића карактерише окружење са доста зеленила, мање прометне улице, сеоска газдинства, спортски терени, производне фабрике у непосредној близини, што омогућава деци богаћење искуства и ширење њихових интересовања. Известан број вртића се налази у непосредној близини Дечјег културног центра, дечјих позоришта, музичке школе, спортских хала са којима живу сарадњу остварују сви вртићи наше Установе без обзира на удаљеност.

У установи се остварује континуирана сарадња са породицама, на принципима партнерског односа, уз поштовање улоге родитеља, уважавање јединствености и различитости породичног окружења, а сходно потребама родитеља ради се на проширивању понуде различитих облика сарадње и могућности за партиципацију родитеља у програмима установе.

Установа сарађује са основним школама из локалне заједнице, чиме се обезбеђује квалитетна транзиција из предшколског у школски систем и квалитет у образовању. Наша установа поклања пажњу промовисању својих програмских активности у локалном окружењу. Специјализоване здравствене установе су удаљене од места становања деце из већине вртића наше Установе, тако да то представља проблем родитељима у ситуацијама када постоји потреба за континуираним одвођењем деце са сметњама у развоју ради дијагностике и третмана. Близина Дунава, Ботаничке баште, Ташмајдана и бројних градских паркова пружа бројне погодности васпитачима приликом планирања и реализације васпитно образовног рада као и сарадње са породицом. Деца из оближњих вртића их чешће обилазе али и удаљени вртићи током године организују излете, шетње и боравке у природи задовољавајући при том потребе за усвајањем различитих садржаја, посебно еколошких.

2.2. Организациона структура установе

Предшколска установа „Бошко Буха“–Палилула у свом саставу има 28 радних јединица-својих објеката, 4 депаданса (адаптирани простори Скупштине станара у Борчи), 1 адаптиран простор при основној школи „Јован Цвијић“ као и просторе у основним школама за реализацију припремног предшколског програма (ОШ „Иван Милутиновић“ у Сланцима, ОШ „Иван Милутиновић“ – Велико село, ОШ „Краљица Марија“ у Овчи, ОШ „Стеван Дукић“ и ОШ „Јован Поповић“. За нашу Установу је карактеристична велика дислоцираност објеката, неусклађеност капацитета са потребама родитеља, тако да је у

свим вртићима уписано деце преко норматива. Ипак, Установа настоји да сагледава потребе за збрињавањем деце на целој општини која иначе представља једну од највећих општина у Граду. Градски, приградски и сеоски локалитети на којима се налазе наши вртићи својим природним, социјалним и демографским карактеристикама посредно утичу на остваривање Предшколског програма.

Вртићи Установе

Вртић и јаслице „Полетарац“

<p>Адреса: 27.марта 46</p> <p>Основан је 1919.године под именом Обданиште бр.2“</p> <p>Капацитет: 60 места</p>	<p>Иако је вртић смештен у старој згради, собе су велике, светле и богато опремљене средствима за рад. Објекат има богато опремљену фискултурну салу, поседује две терасе од којих је једна наткривена што омогућава деци несметану игру са неструктурираним и природним материјалима. Велико двориште са справама и пуно зеленила пружа могућност свакодневног боравка на свежем ваздуху. Локација вртића омогућава честе посете позоришту „Душко Радовић“, Дечјем културном центру, Народном музеју, библиотекама и свим јавним манифестацијама у којима узимамо учешће. Деца имају прилику и да често бораве на Ташмајдану и у Ботаничкој башти, проширујући на тај начин своја искуства и сазнања о свету који их окружује.</p>
--	---

Вртић „Снежана“

<p>Адреса: Ђушина 15</p> <p>Основан је 1953.године под истим именом</p> <p>Капацитет: 45 места</p>	<p>Овај вртић је смештен у старој вили која датира из времена пре Другог светског рата и својом лепом архитектуром и малим простором пружа корисницима услуга породичну атмосферу, што уједно представља и његову главну специфичност. Зграда се налази у самом центру града, али је изолована од бучних саобраћајница. Иза објекта се налази и двориште опремљено реквизитима у коме деца могу лепо и безбедно да се играју.</p>
--	---

Јаслице „Малецка“

<p>Адреса: Коперникова 16</p> <p>Основан је 1977. године под именом „Радмила Јовић-Малецка“</p> <p>Капацитет: 64 места</p>	<p>Свака јаслена група поред радне собе има и трпезарију у којој се поред узимања оброка одвијају и друге игровне активности. Сви јаслени простори су повезани са терасама што омогућава свакодневне рекреативне паузе и боравак деце на отвореном простору. У склопу објекта постоји и лепо опремљено двориште за безбедну игру и истраживање деце вртићког узраста. У холовима вртића простор је стируктуриран по просторним целинама.</p>
--	--

Вртић „Невен“

<p>Адреса: Владетина 29</p> <p>Основан је 1956.године под именом „Обданиште бр.21“</p> <p>Капацитет: 50 места</p>	<p>Вртић је смештен у старој кући која је преуређена 1947.године. Налази се у строгом центру града, што пружа могућност добре сарадње са локалном заједницом и бројна учешћа у културним и јавним манифестацијама. Собе за боравак деце су велике, сунчане, богато опремљене средствима за рад. Објекат поседује и лепо уређено и опремљено двориште за игру деце испуњено справама.</p>
---	--

Вртић „Пионир“

Адреса: Далматинска 45 Основан је 1960.године под истим именом Капацитет: 60 места	Први вртић, наменски саграђена барака је 1995. године замењена новим наменски грађеним објектом. Структура простора је специфична и са постојећом галеријом за боравак и игру деце. Локација вртића омогућава бројне организоване посете културним институцијама као и учешће у великом броју јавних манифестација. Иако се налази у самом центру града, вртић поседује и лепо уређено двориште опремљено справама за игру.
--	---

Вртић и јаслице „Мали Принц“

Адреса: Прерадовићева 2а Основан је 1960.године под именом „Кекец“ Капацитет: 195 места	Нова зграда вртића саграђена је 1982.године. Иако је у центру града, налази се на мирном месту и окружена је зеленилом. Двориште је опремљено великим бројем функционалних справа за игру деце. Све собе су велике, светле и добро опремљене играчкама, дидактичким средствима и потрошним материјалом, а собе на спрату су функционално повезане са великим и лепим терасама. У оквиру вртића постоји и добро опремљена сала за физичко вежбање. Близина позоришта „Душко Радовић“, Дечјег културног центра и Ташмајдана омогућава деци учешће у разноврсним културним и јавним догађајима.
---	--

Вртић и јаслице „Бубамара“

Адреса: Прибојска 42а Основан је 1960.године под именом „Анђелија Галовић“ Капацитет: 50 места	Вртић је смештен у прелепој вили на старој Карабурми, коју су на поклон добила деца општине Палилула од стране приватних лица. Локација вртића омогућава богату сарадњу са локалном заједницом, а близина Дунава и Звездарске шуме пружа деци прилику да бораве у природи. Двориште вртића је пространо, богато зеленилом и опремљено справама за игру.
--	---

Јаслице „Звончица“

Адреса: Пана Ђукића 10 Основан је 1965.године под именом „Пане Ђукић“ Капацитет: 80 места	Вртић је реновиран током радне 2018/19 захваљујући средствима општине Палилула. Нега и васпитно-образовни рад се реализују у пространим, топлим и богато опремљеним просторима од којих су неки повезани са терасама што деци омогућава чест боравак и игру на свежем ваздуху. У пространим ходницима формиран су просторне целине у којима деца на креативан начин проводе време у бројним активностима.
---	---

Вртић „Плави чуперак“

Адреса: Диљска 17 Основан је 1970.године под именом „Маријана Грегоран“ Капацитет: 150 места	У оквиру вртића постоји и добро опремљена сала за физичке активности деце као и велико, пространо и лепо уређено двориште за боравак деце на свежем ваздуху.
--	--

Вртић и јаслице „Бошко Буха“

Адреса: Стевана Дукића 28 Основан је 1971.године под истим именом Капацитет: 150 места	Простор је брижљиво структуриран, богато опремљен дидактичким средствима и аудио-визуелним уређајима што подстиче на истраживање и разноврсне активности деце. Објекат има велику физкултурну салу богато опремљену средствима и реквизитима. Простране терасе и велико двориште нуде деци могућност свакодневног боравака на свежем ваздуху, док близина Звездарске шуме пружа прилику за шетње деце по околини.
--	---

Вртић и јаслице „Славујак“

Адреса: Пере Тетковић 37а Основан је 1973.године под именом „Ана Франк“ Капацитет: 250 места	Овај вртић је један од највећих вртића у Београду. Простори у којима бораве деца су веома простране, светли, адекватно структурирани. У оквиру зграде се налази и велика сала за физичке активности деце, опремљена свим потребним справама и реквизитима. Око вртића се налази велико двориште испуњено зеленилом и справама за игру деце, а већина соба на спрату је повезана са терасама, тако да деца могу проводити доста времена напољу и на ваздуху.
--	---

Вртић „Бисери“

Адреса: Срнетичка 22 Основан је 1982.године под истим именом Капацитет: 275 места	Око вртића се налази велико и лепо уређено двориште тако да деца имају могућност да и на тај начин обогате и учине свој боравак у вртићу лепшим и садржајнијим. Од септембра 2010. године отворена је развојна група. Установа је адаптирала канцеларијски простор и пренаменила га за боравак деце којој је потребна додатна подршка у васпитно образовном раду.
---	---

Вртић и јаслице „Сунцокрети“

Адреса: Вишњички венац 47 Основан је 1986. године под истим именом Капацитет: 270 места	Овај велики и леп вртић, модерног архитектонског решења налази се на обронцима Вишњичке бање са погледом на Дунав. Простире се на великој површини и дворишту од 90 ари, које је богато зеленим површинама, као и справама и реквизитима за садржајну и подстицајну игру деце. Простори у самом вртићу су велики и лепо, материјали и средства структурисани и груписани у оквиру просторних целина и стављени у функцију игре и свакодневног боравака деце. Собе су повезане са терасама које деца често користе за игру и боравак на свежем ваздуху.
---	--

Вртић и јаслице „Мали сунцокрети“

Адреса: Дечја улица бр.2 Основан је 2014.године Капацитет:115 места	„Мали сунцокрети“ је један од новијих вртића на нашој општини. Отворен је током 2014.године у адаптираној згради основне школе и прилагођен деци предшколског узраста. Простори у самом вртићу су велики и лепо и сви су стављени у функцију игре и свакодневног боравака деце.Некадашње школско двориште излази у сусрет потребама деце предшколског узраста за кретањем и бораваком на отвореном. Вртић „Мали сунцокрети“ остварује чврсту сарадњу са вртићем „Сунцокрети“ у Вишњичкој бањи.
---	--

Вртић и јаслице „Мимоза“

Адреса: Партизански блок 4 Отворен је 1964. године под истим именом Капацитет: 80 места	Вртић је отворен у адаптираној згради Дома здравља, и од тада је имао више адаптација. Захваљујући бројним донацијама и великим ангажовањем родитеља и свих запослених двориште вртића је доживело велику трансформацију, озелењавања површина, постављања справа, реквизита, а 2007. године добило је награду за најлепше двориште свих предшколских установа града Београда.
---	--

Вртић и јаслице „Веселјко“

Адреса:Трајка Грковића 1 Капацитет: 180 места	Објекат поседује велико двориште, опремљено великим бројем справа, реквизита, што деци омогућава леп и садржајан свакодневни боравак на свежем ваздуху. Сви простори у вртићу су стављени у функцију игре деце, велики и адекватно опремљени. Близина Дунава и насипа у топлим летњим данима омогућава организоване шетње и боравак у природи.
--	--

Вртић и јаслице „Пахуљица“

Адреса: Славка Колара 1 Основан је 1981.године под истим именом Капацитет: 140 места	Велики, лепо опремљени и структурирани простори деци омогућавају изузетно топлу, садржајну и богату атмосферу за психофизички раст и развој. Двориште је у последње две године добило и награде за најлепше и најуређеније двориште како на општини Палилула тако и на градском нивоу. У вртићу постоји изузетно опремљена сала за физичке активности деце.
--	---

Вртић и јаслице „Коцкица“

Адреса: 12.октобра 20 Основан је 1975.године под истим именом Капацитет: 130 места	Радне собе су простране, светле, ведрих и веселих боја богато опремљене средствима за рад. Двориште је лепо, уредно, богато зеленим површинама опремљено средствима за различите физичке активности прилагођено узрасним могућностима деце.
--	---

Вртић и јаслице „Цврчак“

Адреса: Соње Маринковић 11 Основан 1980. године под истим именом Капацитет: 120 места	Вртић је наменски направљен, простори су велики, светли, богато структурирани. Околину зграде краси велико, опремљено двориште са адекватним реквизитима и справама.
---	--

Вртић-депаданс „Биберче“

Адреса: Ратних војних инвалида 23 Основан је 1982. године под истим именом Капацитет: 25 места	Овај депаданс је због великих потреба и интересовања родитеља отворен у оквиру стамбене зграде. Простор је адаптиран и структуриране су адекватне просторне целине.
--	---

Вртић-депаданс „Снешко“

Адреса: Ратних војних инвалида 27 Основан је 1983. године под истим именом Капацитет: 25 места	Депаданс је отворен у приземљу стамбене зграде која је у непосредној близини фудбалског терена који наша деца користе за игре на отвореном простору. Иако је простор мали, адаптиран је и структуриран тако да одговара потребама и интересовањима деце.
--	---

Вртић-депаданс „Палчица“

Адреса: Ратних војних инвалида 36 Основан је (закупљен простор) у октобру 2011. Капацитет: 28 места	Овај депаданс је отворен у октобру 2011. године због повећаног интересовања за упис нове деце. Смештен је у адаптираном и структурираном просторуу оквиру стамбене зграде који одговара потребама и интересовањима деце вртићког узраста. Уз сам депаданс налази се паркић и терен за спортске активности
---	---

Вртић-депаданс „Петар Пан“

Адреса: Ратних војних инвалида 56 Основан је: 2011. године Капацитет: 30 деце	Вртић „Петар Пан“ се налази у насељу Борча. Простор је лепо уређен и прилагођен потребама и интересовањима деце, у њему је смештена једна и по мешовита вртићка група.
--	--

Вртић и јаслице „Јежурко“

Адреса: Беле Бартока 42 Основан је 1983. под истим именом Капацитет: 160 места	Радне собе су велике, светле, добро опремљене, а јаслене су функционално повезане са терасама које омогућавају деци овог узраста свакодневни боравак на свежем ваздуху. Око зграде се налази велико двориште богато зеленилом. У склопу вртића функционише и развојна група отвореног типа.
---	---

Вртић и јаслице „Дунавска бајка“

Адреса: ЈНА ББ Борча Основан је 2010. године Капацитет: 200 места	Захваљујући средствима Градске општина Палилула изграђен је први модуларни објекат у насељу Борча. Објекат поседује велико двориште, опремљено великим бројем справа што деци омогућава леп и садржајан свакодневни боравак на свежем ваздуху. Простори у којима бораве деца су веома пространи, светли и адекватно структурирани. У оквиру објекта налази се и велика сала за физичке активности која је веома добро опремљена свим потребним реквизитима.
---	---

Вртић и јаслице „Ластавица“

Адреса: Падинска скела бб. Основан је 1963.године под истим именом Капацитет: 100 места	Вртић је од отварања био смештен у згради ОШ „Олга Петров“ да би од јуна 1974. био пресељен у нови, наменски грађен објекат за смештај и боравак деце јасленог и вртићког узраста. Радне собе вртића су велике, светле, богато опремљене. У оквиру вртића постоји сала за физичке активности, а око објекта се налази пространо двориште пуно зеленила и потребних справа и реквизита за игру деце.
---	---

Вртић и јаслице „Весна“

Адреса: Индустијско насеље 52 Основан је 1969.год под истим именом Капацитет: 75 места	Вртић је отворен у Падинској Скели за потребе деце радника ПКБ-а. У оквиру вртића је и добро опремљена физкултурна сала, са свим потребним справама и реквизитима, за реализацију садржаја и активности за ову област дечјег развоја. Око вртића се налази велико и пространо двориште са пуно зеленила, опремљено справама за игру. У вртићу се налази и развојна група отвореног типа.
--	--

Вртић „Лепушница“

Адреса: Глогоњски рит бб Основан 1967.године под истим именом Капацитет: 70 места	Вртић се налази у насељу Глогоњски рит, а саграђен је за потребе радника ПКБ-а. Простори у којима деца бораве су лепа, адекватно структурирани као подстицајна средина за раст и развој. Око вртића се налази лепо и адекватно уређено двориште са справама које обезбеђују деци свакодневне садржаје и активности у природном окружењу.
---	--

Вртић „Смешко“

Адреса: Бесни фок бб. Основан је 1972. године под истим именом Капацитет: 120 места	Вртић је наменски грађена зграда у Бесном фоку за децу радника ПКБ-а. Простори у вртићу су лепо опремљени и структурирани за боравак деце, као и део трпезаријског простора који је претворен у салу за физичке активности деце, са потребним реквизитима и справама. Околину зграде краси велико и лепо двориште које је функционално опремљено за свакодневни боравак деце на свежем ваздуху.
---	---

Вртић „Пролеће“

Адреса: Јабучки рит бб Основан је 1974. године под истим именом Капацитет: 75 места	Вртић се налази у насељу Јабучки рит и саграђен је за потребе радника ПКБ газдинстава. Простор вртића је лепо уређен и прилагођен потребама и интересовањима деце. Око вртића се налази лепо двориште опремљено одговарајућим справама за игру деце.
---	--

Вртић „Маслачак“

Адреса: Ковилово бб Основан је 1955.год под истим именом Капацитет: 25 места	Вртић „Маслачак“ је први вртић који је отворен на левој обали Дунава за потребе деце радника Пољопривредног комбината Београд, који се налази у непосредној близини. Двориште је лепо уређено са пуно зеленила и хладовине, као и са адекватним справама за игру деце. Простор је мали, али је наменски опремљен и уређен да одговара потребама деце.
--	---

Вртић „Срна“

Адреса: Михаја Еминескуа 78 Основан је: 2018. године Капацитет: 50 места	Вртић „Срна“ се налази у насељу Овча. Смештен је у адаптираном и структурираном простору библиотеке „Милутин Бојић“,који одговара потребама и интересовањима деце вртићког узраста. У близини вртића уређен је простор намењен боравку деце на отвореном са одговарајућим справама за игру деце.
--	--

Вртић „Врапчић“

Адреса: Данила Илића бр.1 Основан је: 2019. године Капацитет: 80 места	Вртић „Врапчић“ се налази у насељу Стара Карабурма. Смештен је у адаптираном и структурираном простору Основне школе „Јован Цвијић“,који одговара потребама и интересовањима деце старијег вртићког и предшколског узраста. На располагању су и фискултурна сала као и двориште Основне школе који служе за свакодневне активности деце која бораве у просторијама.
--	---

У току радне 2023/2024. године Установа реализује Програм у 260 група по следећим облицима рада:

Табела бр.1.Обухват деце према облицима рада

	ОБЛИЦИ РАДА	Бр.група	Број деце
1.	ЦЕЛОДНЕВНИ (11h) ОБЛИК РАДА ЈАСЛЕ (узраст од 1 до 3 год.)	88	1.190
2.	ЦЕЛОДНЕВНИ (11h) ОБЛИК РАДА ВРТИЋ (узраст од 3 до 5 год.)	118,5	2.667
3.	ЦЕЛОДНЕВНИ (11h) ОБЛИК РАДА ПРИПРЕМНЕ ГРУПЕ (5,5 – до поласка у школу)	36,5	902
4.	ЦЕЛОДНЕВНИ (11h) ОБЛИК РАДА ВРТИЋ И ЈАСЛЕ	243	4.759
5.	ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ (4h)	14	270
6.	РАД СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ - РАЗВОЈНЕ ГРУПЕ	3	19
СВЕГА		260	5.048

Закон о Основама система образовања, почев од школске 2007./2008. године предвиђа обавезно похађање припремног предшколског програма у години пред полазак у школу.

Табела2. Преглед обухвата деце у четворчасовном припремном предшколском програму

Радна јединица	Број група	Број деце
1.Мали сунцокрети	1	13
2.Пахуљица	2	55
3.Лепушница	1	6
4.Весна	1	9
Укупно у седишту	8	109

Радна јединица	Број група	Број деце
1.ОШ“И.Милутиновић“, Сланци	1	6
2.ОШ“И.Милутиновић, Велико село	1	5
3.ОШ „Стеван Дукић“	1	21
4.ОШ „Краљица Марија“	1	17
5.ОШ “Раде Драинац”	3	83
6.ОШ „Ј. Поповић“	2	55
Укупно ван седишта	9	187
УКУПНО	14	270

Преглед броја уписане деце по узрасним групама од 1.09.2022.

Табела бр.3

ОД ЈЕДНЕ ДО ТРИ ГОДИНЕ

Радна јединица	Млађа група		Средња група		Старија група		Мешовите груп		Укупно	
	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце
1. Полетарац	0	0	0	0	1	17	0	0	1	17
2. Невен	1	10	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Снежана	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Петар Пан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Мали Принц	1	11	2	24	1	14	0	0	4	49
6. Малецка	2	23	2	28	3	50	2	27	9	129
7. Бубамара	0	0	0	0	1	15	0	0	1	15
8. Звончица	2	22	2	24	2	38	5	68	11	151
9. Пл Чуперак	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Бисери	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Бошко Буха	1,5	15	1	13	1	15	1,5	22	5	65
12. Славујак	2	21	2	26	3	50	2	28	9	125
13. Сунцокрети	2	20	1	14	3,5	56	1,5	19	8	109
14. Мимоза	0	0	0	0	1,5	22	0	0	1,5	22
15. Веселко	2	20	0	0	2	31	0	0	4	52
16. Пахуљица	1,5	17	1	12	1	16	2	25	5,5	71
17. Цврчак	2	24	0	0	2	35	0	0	4	58
18. Јежурко	2	24	0	0	4	55	0	0	6	80
19. Коцкица	2,5	26	1	25	1	18	0	0	4,5	59
20. Весна	0	0	0	0	0	0	2	28	2	28
21. Ластавица	1,5	16	1,5	20	1	17	0	0	4	53
22. Смешко	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Лепушница	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. Пролеће	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25. Снешко	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. Дунавска бајка	2	21	0	0	0	0	4	52	6	73
27. Пионир	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. Маслачак	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29. Биберче	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30. Палчица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. М.Сунцокрет	0,5	7	0	0	0	0	2	27	2,5	34
32. Срна	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33. Врапчић	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО:	24,5	267	13,5	186	28	449	22	296	88	1190

**Преглед броја уписане деце по узрасним групама
ОД ТРИ ДО СЕДАМ ГОДИНА**

Табела бр.4

Радна јединица	Млађа група		Средња група		Старија група		Мешовита група		Предшколска група		УКУПНО	
	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце	Бр.група	Бр.деце
1. Полетарац	1	20	1,5	31	1,5	29	0	0	1	25	5	105
2. Невен	0	0	0	0	0	0	2,5	51	0,5	13	3	64
3. Снежана	0	0	0	0	0	0	1,5	39	0,5	15	2	54
4. Петар Пан	0	0	0	0	1,5	34	0	0	0	0	1,5	34
5. Мали Принц	2	39	1,5	32	2,5	58	0	0	2	51	8	180
6. Малецка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Бубамара	0	0	0	0	0	0	2	37	0	0	2	37
8. Звончица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Пл.Чуперак	2	48	2	50	1,5	34	0	0	2	51	7,5	183
10. Бисери	2	48	3	69	1	24	2,5	54	3	79	11,5	274
11. Бошко Буха	2	42	1,5	35	2,5	54	0	0	1,5	35	7,5	165
12. Славујак	4	89	4	90	4	91	0	0	3	82	15	352
13. Сунцокрети	3,5	78	3	73	3,5	86	0	0	3	81	13	318
14. Мимоза	1	23	1	25	1	25	0	0	1	28	4	102
15. Веселко	2	43	1,5	36	2	48	0	0	1,5	31	7	158
16. Пахуљица	1	25	2	46	1,5	34	0,5	13	2	48	7	165
17. Пврчак	1,5	36	3	72	1,5	39	0	0	1,5	40	7,5	189
18. Жежурко	3	69	1,5	35	3	38	0	0	1,5	37	7,5	182
19. Коцкица	2	406	1,5	35	1,5	38	0,5	13	2,5	60	8	186
20. Весна	1	18	1	21	0,5	17	0	0	1	18	3,5	74
21. Ластавица	1	28	1,5	34	1	25	0	0	1	25	4,5	112
22. Смешко	0	0	0	0	0	0	1	22	0,5	4	1,5	26
23. Пролеће	0	0	0	0	0	0	1	12	0,5	6	1,5	18
24. Снешко	0	0	1,5	29	0	0	0	0	1,5	38	1,5	38
25. Дунавска бајка	2,5	55	1,5	36	2,5	60	0	0	2	50	8,5	201
26. Пионер	0	0	0	0	0	0	2,5	50	1	20	3,5	70
27. Маслачак	0	0	0	0	0	0	0,5	13	0,5	6	1	19
28. Биберче	0	0	1,5	33	0	0	0	0	0	0	1,5	33
29. Палчица	0	0	0	0	1,5	34	0	0	0	0	1,5	34
30. МСунцокрети	1	20	1	22	1	24	1	18	0,5	13	4,5	98
31. Српа	0	0	0	0	0	0	1,5	29	0,5	13	2	42
32. Врапчић	0	0	0	0	1	16	1	14	1	28	3	58
33. Бисери-развија	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	1	6
34. Жежурко-развија	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	1	6
35. Весна-развија	0	0	0	0	0	0	1	7	0	0	1	7
УКУПНО:	32,5	721	33,5	775	34,5	808	21	384	36,5	900	158	3588

2.2.2. Кадровска структура

На реализацији програмских задатака ангажује се, према нормативу потребан број васпитача, медицинских сестара-васпитача и стручних сарадника (велика разумејеност објеката отежава и понекад онемогућава усклађивање броја радника са нормативом). На основу признавања ових специфичности од стране Скупштине града годинама се ангажује већи број радника на припреми, сервирању хране и одржавању хигијене објеката. На реализацији осталих задатака у Установи, такође се ангажују потребни профили радника.

Табела бр. 4. Структура запослених радника по радним местима

Р.б.	РАДНО МЕСТО	СТРУЧНА СПРЕМА							Укупно
		Висока	Виша	Средња	ВКВ	КВ	ПК	НК	
1.	РУКОВОЂЕЊЕ	3	9	-	-	-	-	-	12
2.	СТРУЧНИ САРАДНИЦИ	10	-	-	-	-	-	-	10
3.	САРАДНИК ЗА ПЗЗ	-	2						2
4.	ДИЈЕТЕТИЧАР		3						3
5.	СОЦИЈАЛНИ РАДНИК	3							3
6.	ВАСПИТАЧ и деф.васпитач	135	193						328
7.	МЕДИЦИНСКА СЕСТРА-ВАСПИТАЧ			170					170
8.	МЕД.СЕСТРА-ПЗЗ			28					28
9.	ПРИПРЕМА ХРАНЕ			4	4	6	3	9	26
10.	СЕРВИРАЊЕ ХРАНЕ						5	44	49
11.	АДМ.-ФИНАНС. ПОСЛОВИ	5	5	13					23
12.	ОДРЖАВАЊЕ ХИГИЈЕНЕ							120	120
13.	ТЕХНИЧКИ ПОСЛОВИ			2	-	12	1	8	23
	СВЕГА:	156	212	217	4	18	9	181	797

Језик и радно време у установи

Васпитно - образовни рад у установи се остварује на српском језику.

Радно време у већини наших вртића је од 6 до 18 часова, с тим да се оно прилагођава потребама деце и породице.

2.3. Култура установе: мисија и мото установе

А. Мисија наше установе

Мисија наше Установе огледа се у континуираном стварању услова за свестрани развој деце, поштовању дечјих права, уважавању интересовања и индивидуалних потреба деце, унапређивању васпитно - образовног рада, исхране, неге, социјалне и здравствене заштите. Важно нам је да су деца током боравка у вртићу задовољна и безбедна.

Пажљиво планирамо и развијамо партнерски однос са породицом у свим сегментима нашег рада. Пружамо подршку породици у развијању родитељских компетенција.

На нивоу Установе заступљен је тимски рад и међусобно уважавање на свим релацијама. Кроз стално стручно усавршавање и добар избор актуелних и значајних стручних тема подстичемо професионални развој свих запослених и идемо у корак са савременим достигнућима васпитно-образовне теорије и праксе.

Б. Визија наше установе

Желимо да будемо модерно опремљена и безбедна Установа у којој ће савремена концепција предшколског васпитања и образовања, бити поље изазова и континуираног тимског рада на одржавању и унапређивању достигнутог нивоа квалитета.

Настојаћемо:

- ✓ Да сва деца кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке могућности за учење и развој.
- ✓ Да се деца осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења и уважавања, блискости и пријатељства.
- ✓ Да деца развијају диспозиције за целоживотно учење као што су отвореност, радозналост, отпорност (резилјентност), рефлексивност, истрајност, поверење у себе као способног „ученика” и позитивни лични и социјални идентитет, чиме се постављају темељи развијања образовних компетенција.
- ✓ Да деца имају прилике да упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања и делања, различите продукте културе и начине грађења и изражавања значења.
- ✓ Да породице имају могућности и прилике да бирају, активно учествују у васпитању и образовању своје деце на јавном плану, да освесте своје потребе и капацитете и развијају родитељске компетенције.
- ✓ Да васпитачи, сестре-васпитачи, стручни сарадници и сарадници, стручњаци из различитих области и други практичари имају прилику да испоље своју аутономију, креативност и професионалност као и проактивно заступање интереса деце и породица.
- ✓ Да дечји вртић и друга окружења у локалној заједници (школа, центри културе, спорта и рекреације, отворени простори, друге институције локалне средине) постану простори заједничког учешћа деце и одраслих у учењу и грађењу смисла, кроз дијалог и узајамну подршку.
- ✓ Да се васпитачи, стручни сарадници и стручњаци других профила, истраживачи, носиоци образовне политике и сви који се баве предшколским васпитањем и образовањем повезују у истраживачку заједницу која кроз истраживања и узајамну подршку гради квалитет предшколског васпитања и образовања.

Мото установе

Желимо да наши вртићи буду дечје куће отворених врата, места заједничког живљења деце и одраслих!

3. Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

Овим програмом афирмише се вера у капацитете деце да активно учествују у свом учењу и развоју, индивидуално и заједнички са одраслима, афирмише се професија васпитача, етичка, рефлексивна и заснована на личним, професионалним компетенцијама, афирмише се професионална улога стручних сарадника у грађењу културе и структуре вртића, повезане са локалном заједницом и породицом.

Како се у нашој установи вредности и функције васпитања и образовања остварују кроз целовит процес бриге, неге, васпитања и образовања, кроз заједничко живљење деце и одраслих у вртићу, тако и програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно-образовне праксе кога чине одређена култура и структура установе, непосредна заједница и сви учесници програма.

Овај програм је флексибилни оквир којим се постављају основне вредности и начела која се конкретизују у специфичном контексту кроз експериментисање и иновације и у његовом развијању потребно је стално критичко преиспитивање културе и структуре.

3.а) Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења

„За дете, програм се манифестује као остваривање његове добробити кроз односе који се развијају са физичким окружењем, вршњацима и одраслима у реалним ситуацијама делања.“ (Основе програма - Године узлета, 2018.год.)

Циљ програма предшколског васпитања и образовања јесте подршка персоналној, делатној и социјалној добробити детета кроз холистички приступ развоју сваког детета, целовитост процеса неге, васпитања и образовања и интегрисано учење деце.

Овај циљ је могуће остварити поштовањем: *принципа усмерености на односе*, када је фокус на стварању окружења које подржава уважавање, одговорност и заједништво, *принципа животности*, када је фокус на аутентичним искуствима и интересовањима, збивањима и питањима, *принципа интегрисаности*, када је фокус на стварању прилика за богато искуство – учење кроз доживљај и делање, *принципа аутентичности*, када је фокус на уважавању посебности сваког детета и његових јаких страна, *принципа ангажованости*, када је фокус на иницијативи деце, њиховом избору, ангажовању, стварању, испробавању и *принципа партнерства* када је фокус на уважавању и укључивању перспектива деце, породице, заједнице.

На наведеним принципима, васпитач оживљава концепцију Основа програма, у реалном програму, користећи стратегије: планирање, заједничко развијање програма и праћење и вредновање кроз документовање.

Планирање кроз теме/пројекте развија интегрисан приступ учењу кроз продубљено истраживање тематике која је смислена и изазовна деци за истраживање.

Заједничко развијање програма се постиже охрабривањем иницијативе деце, консултовањем са децом, којим се омогућава да се програм развија у складу са дечјом перспективом, моделовањем начина успостављања односа са другима, начина разумевања

света, односа према учењу, као и проширивањем активности чиме се подупиру деца да иду изнад датог нивоа знања и вештина.

Праћење кроз документовање обухвата праћење учења и развоја детета и праћење како се развија програм. Кроз документовање се омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Процес учења и развоја детета се прати и документује кроз дечји портфолио. Развијање програма кроз теме/пројекте се документује кроз тематски/пројектни портфолио али и на друге начине, као што је заједничко прављење сликовница, видео клипова, брошура, постера, инсталација у простору.

Вредновање је саставни део праћења програма, у функцији је грађења квалитета програма а постиже се усмереношћу на дугорочне циљеве васпитања и образовања, који су дефинисани Развојним планом, праћењем квалитета кључних димензија програма: средине за учење, квалитета односа, заједничког учешћа, подршке диспозицијама за учење, инклузије, различитости и демократских вредности, сарадње са породицом и локалном заједницом, кроз процес самовредновања у који су укључени сви учесници програма.

Наша предшколска установа ће у наредне три године, кроз три фазе тежити квалитетној имплементацији нових Основа програма. Такође, фокус ће бити на развијању рефлексивне праксе, као најважнијег механизма за вредновање и унапређење квалитета рада установе.

3.6) Понуда програма и услуга

Предшколска установа развија различите облике, програме и услуге како би деца имала прилику и могућност да буду срећна, да се осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења и уважавања, блискости и пријатељства, да деца учешћем у програмима имају прилике да упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања и делања, различите продукте културе и начине грађења и изражавања значења.

Назив програма	Циљеви	Циљна група	Временско-просторна организација	Ангажовани кадар
Програм неге и васпитања деце узраста од једне до три године	Да сва деца предшколског узраста, кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке могућности за учење и развој. Да учешћем у програмима деца имају прилике и могућности да буду срећна, да се осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења и уважавања, блискости и пријатељства.	Деца узраста од 1 до 3 године	Целодневни у трајању од максимално 11 сати у објектима: Славујак, Бубамара, Сунцокрети, Мали сунцокрети, Бошко Буха, Звончица, Малецка, Мали принц, Мимоза, Веселко, Пахуљица, Коцкица, Жежурко, Дунавска бајка, Цврчак, Весна, Ластавица	Медицинске сестре-васпитачи
Програм рада са децом узраста од три године до поласка у школу	Да деца развијају диспозиције за целоживотно учење као што су отвореност, радозналост, отпорност (резилијентност), рефлексивност, истрајност, поверење у себе као способног „ученика” и позитивни лични и социјални идентитет, чиме се	Деца узраста од 3 године до поласка у школу	Целодневни у трајању од максимално 11 сати у објектима: Славујак, Сунцокрети, Мали сунцокрети, Бошко Буха, Плави чуперак, Бубамара, Пионир, Невен, Снежана, Полетарац, Мали принц,	Васпитачи

	постављају темељи развијања образовних компетенција. Да деца учешћем у програмима имају прилике да упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања и делања, различите продукте културе и начине грађења и изражавања значења.		Мимоза, Веселько, Пахуљица, Коцкица, Жежурко, Дунавска бајка, Цврчак, Весна, Ластавица, Смешко, Пролеће, Лепушница, Биберче, Снешко, Палчица, Петар пан, Маслачак, Срна, Врпчић	
Програм рада са децом узраста од 5,5 година до поласка у школу	Да породице имају могућности и прилике да бирају, активно учествују у васпитању и образовању своје деце на јавном плану, да освесте своје потребе и капацитете и развијају родитељске компетенције. Да васпитачи, сестре-аспитачи, стручни сарадници и арадници,	Деца узраста од 5,5 година до поласка у школу	Полудневни програм у трајању од 4 сата у објектима: Пахуљица, ОШ „Стеван Дукић“, ОШ „Иван Милутиновић“ (Сланци, Велико село,), ОШ „Краљица Марија“, ОШ „Јован Поповић“	Васпитачи
Програм за интеграцију деце из осетљивих група	стручњаци из различитих области и други практичари имају прилику да испоље своју аутономију, креативност и професионалност као и проактивно заступање интереса деце и породица.	Деца узраста од 5,5 година до поласка у школу	Полудневни програм у трајању од 4 сата у објектима: ОШ „Јован Поповић“ и ОШ „Стеван Дукић“	Васпитачи
Програм превенције и заштите	Да дечји вртић и друга кружења у локалној заједници (школа, центри културе, спорта и рекреације, отворени простори, друге институције локалне средине) постану простори заједничког учешћа деце и одраслих у учењу и грађењу смисла, кроз дијалог и узајамну подршку. Да се васпитачи, стручни сарадници и стручњаци других профила, истраживачи,	Деца свих узраста	Целодневни, у свим објектима	Сви учесници у ВОП-у
Програм рада са децом којој је потребна додатна подршка у ВО раду	носиоци образовне политике и сви који се баве предшколским васпитањем и образовањем повезују у истраживачку заједницу која кроз истраживања и узајамну подршку гради квалитет предшколског васпитања и образовања.	Деца свих узраста	Целодневни, у свим објектима	Васпитачи, медицинске сестре-васпитачи, стручни сарадници и сарадници, лични пратиоци, дефектолози-васпитачи
Програм рада са децом којој је потребна додатна подршка у ВО раду у развојној групи		Деца узраста од 3 године до поласка у школу	Целодневни програм у трајању од максимално 11 сати у развојним групама у објектима: Бисери, Весна, Жежурко	Дефектолози-васпитачи
Различити облици и програми ВОР-а и други облици рада и услуга (излети, програми по пројектима, енгл., спортске активности, плес, шах...)	Унапређивање квалитета васпитно-образовног рада, повећање обухвата деце, ширење разноврсности програмске понуде у складу са потребама породице и деце и специфичностима локалне заједнице	Деца свих узраста и/или њихови родитељи	Повремено, привремено или једном до три пута недељно у трајању од 30 до 40 минута у појединим објектима, у зависности од заинтересованости деце и родитеља	Васпитно-образовно особље установе или спољни сарадници

3. в. Физичко окружење као димензија програма

Просторни капацитети којима располаже ПУ „Бошко Буха“ Палилула налазе се у градском, приградском и сеоском локалитету и различити су по величини и капацитету. Простор, опрема и дидактичка средства су у функцији васпитно-образовне делатности, безбедни су и подстицајни за различите активности, игру и истраживање. Будући да се структурирању средине поклања велика пажња, простори у којима бораве деца подстицајни су за учење.

Физичко окружење на најдиректнији и најконкретнији начин одражава концепцију програма и у складу је са концепцијом Основа. Простори су организовани тако да омогућавају осећање сигурности и предвидивости, припадности и уважености, изражавање на различите начине, сензорна искуства и доживљаје, истраживање, експериментисање. Они су опремљени флексибилном и функционалном опремом за децу. Структурисани су тако да у њима постоје просторне целине које имају своју намену. Дефинисаним просторним целинама омогућава се деци предвидљивост и сигурност у простору – да знају где се шта налази и да могу да буду самостална и истовремено да се пружа могућност различитих врста истраживања. Због тога васпитач нарочиту пажњу посвећује простору, његовом сталном реструктурирању, развијању, обогаћивању и осмишљавању. Сваку просторну целину васпитач заједно са децом и родитељима мења и допуњује уношењем различитих средстава и материјала са намером да прошири игру и истраживање деце. Промене у простору резултат су истраживања иницирана дечјим питањима, игром и пројектима које као мале заједнице развијају. Материјали, играчке и средства који се могу наћи у простору су структурирани логично и јасно, груписани у оквиру просторних целина, разноврсни, мобилни, доступни деци, омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу дечје истраживање и креативност.

Двориште и сви простори вртића су места за игру и учење и одражавају концепцију програма. У оквиру сваког вртића сви простори, унутрашњи и спољашњи су повезани и међусобно интегрисани са флексибилном наменом. Простор напољу омогућава деци да могу да га конструишу, мењају и граде; да се у њему деца осећају безбедно, али да пружа изазове и практичне манипулације.

Временска организација је флексибилна у односу на структурирање редоследа и трајања различитих ситуација и активности у вртићима. Деци су потребне предвидиве секвенце у дневном распореду и, истовремено, флексибилност временске организације. Просторно-временска организација се не подређује свакодневним рутинама (обедовање и одмор) већ обрнуто, просторно-временска решења за рутине се прилагођавају и интегришу у програмску концепцију

4. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

а. Партнерство са породицом

Сарадња између предшколске установе и породице полази од становишта да породица има кључну улогу у животу детета. Предшколска установа ствара услове за унапређивање сарадње са родитељима на основу обостраног поверења и јачања компетенција на релацији између васпитнообразовног кадра и родитеља. Континуирана сарадња вртића и породице доприноси, како развоју детета и унапређивању рада васпитача тако и развоју родитељске улоге. Први корак у планирању сарадње представља упознавање могућности и очекивања породице.

Основни принципи сарадње са породицом базирају се на неговању партнерског односа, поштовању личности улоге родитеља, широкој понуди различитих могућности за укључивање родитеља, уважавању идеја родитеља, идеји да сарадња као процес захтева време, стрпљивост и заједничку одговорност, професионалном односу према информацијама добијеним од родитеља, поштовању приватности породице.

У оквиру програма се развијају различити облици сарадње у складу са потребама и породице и програма, а критеријуми за планирање и реализацију појединих облика заснивају се на партнерском односу. Предвиђени су различити видови сарадње са родитељима, као и бројне прилике за заједничко живљење, дружење и грађење квалитетних односа, међусобно упознавање и размену. Индивидуални облици партнерства планирају се кроз информисање и позивање родитеља, узајамну размену, неформалне и заказане разговоре, „Дане отворених врата“, електронску комуникацију. Групни облици партнерства планирају се кроз родитељске састанке (за упознавање, информисање, едукацију, договоре, планирање), радионице, трибине, формирање простора за родитеље, саветовалиште за родитеље (индивидуално и групно), писане информације, заједничке акције и мини пројекти, промоција установе, културни догађаји, дружења, излети, прославе, годишњице, учешће родитеља у реализацији активности, боравак родитеља у групи (сарадник, презентатор, асистент), посета групе радном месту родитеља, радионице, играонице, приредбе, прославе, „вашари“, спортске активности...

Запослени активно настоје да остваре сталну, отворену и смислену комуникацију са породицом, којом се обезбеђује размена информација и дијалог о детету, програму и родитељству; развијају писану комуникацију којом се обезбеђује узајамна информисаност и документују активности у вртићу; развија програм којим се даје простор за учешће породице и уважавање мишљења, предлога, сугестија и коментара родитеља; обезбеђују редовне могућности за непосредну комуникацију кроз индивидуалне сусрете, групне сусрете и састанке; идентификују препреке за учешће породице и развија различите облике сарадње који одговарају и подржавају различите породице и њихово учешће.

Унапређење сарадње са породицом и њено активно укључивање у живот и рад вртића остаје један од приоритетних задатака, кроз активно учешће родитеља у раду Савета родитеља, кроз процес самовредновања, кроз реализацију активности из развојног

плана. На тај начин породице учествују у доношењу одлука, решавању проблема, превазилажењу изазова, унапређивању квалитета рад.

б) Повезаност са локалном заједницом

За дете је заједница његово непосредно окружење- породица, суседство, родбински систем, вртић и друге установе и институције које оно посећује и у њих се укључује чиме оно развија нова знања, осећање припадништва и заједничког социјалног учешћа, као и властите вредности и идентитет. Стога наша установа:

- користи ресурсе и просторе у заједници за реализацију различитих активности (отворени простори, институције образовања, културе и спорта...);
- учествује у различитим дешавањима у локалној заједници (прославе, фестивали, акције...);
- организује манифестације у које се укључују чланови локалне заједнице (представе, изложбе, перформанси, промоције...);
- користи локалне привредне и услужне организације (фабрике, занатске радње, банке, тржни центри...) као места реализације програмских активности;
- укључује локалне привредне и пословне организације у финансирање појединих активности и акција, опремању и набавци потрошних материјала;
- информисе локалну заједницу о предшколској установи и програму (нпр. у библиотеци, пошти, дому здравља, месној заједници, локалним медијима);
- повезује се са другим образовним програмима и организацијама везаним за образовање деце и рад са породицом, укључујући организације родитеља;
- омогућава породицама повезивање са другим услугама и програмима у локалној заједници који су потребни породици;
- сарађује са школом кроз узајамне посете, организовањем заједничких активности и акција и разменом информација, благовремено информисе и припрема родитеље и децу за прелазак из вртића у школу, заједно са школом организује различите програме, активности и акције које повезују практичаре, децу и родитеље из вртића и школе, остварује узајамне стручне посете и размене информација о програмским активностима, обезбеђујући континуитет у образовном контексту, размењује податке којима се обезбеђују правовремене информације о различитим програмима подршке за децу и родитеље којима је потребна додатна образовна подршка и/или други видови подршке.

в) Рад са децом и породицама из осетљивих група

Унапређивање квалитета инклузивног образовања представља један од приоритета у раду наше Установе.

Тим за инклузивно образовање на нивоу Установе:

- ради на развијању компетенција васпитача у раду са децом којој је потребна подршка у васпитно образовно раду.
- ради на унапређивању квалитета педагошке документације којом се прати развој учења и напредовање деце којој је потребна додатна образовна подршка
- континуирано, и пре уписа детета у Предшколску установу, пружа подршку родитељским компетенцијама све деце а нарочито деце из осетљивих група

- бави се питањима пружања додатне подршке породицама, која се реализује преко Градског центра за социјални рад у сарадњи са Хуманитарном организацијом „Дечје срце“, кроз услугу лични пратилац.
  - у свим сегментима свог професионалног ангажовања, континуирано ради на промовисању инклузивних вредности у Установи
- Развојне групе као подршка деци из осетљивих група

У нашој Установи постоје три развојне групе које функционишу по принципу отвореног типа. Сва деца која бораве у њима имају мишљење ИРК и родитељи су изразили сагласност за боравак њиховог детета у развојној групи. Са децом се ради у малим групама, од 4- 6 деце, и ради се по ИОП 1. дефектолози у раду са децом покривају све области развоја деце. Трудимо се да простор и ресурсе развојних група свакодневно користе сва деца, и да деца којој је потребна подршка редовно буду укључена у живот и рад редовних васпитних група. Води се рачуна о добробити све деце а посебно деце из развојних група, тако што се у складу са њиховим развојним могућностима укључују у живот и рад вртића у свим сегментима где је то могуће. Дефектолози- васпитачи, такође пружају подршку васпитачима из редовних васпитних група у складу са својим професионалним компетенцијама. Нарочита пажња посвећује се инклузивном окружењу у коме деца бораве, његовом сталном реструктурирању, развијању, обогаћивању и осмишљавању.

Мрежа подршке инклузивном образовању

Мрежу инклузивног образовања на нивоу Установе чине: Тим за инклузивно образовање, тимови за инклузију на нивоу сваког вртића које чине васпитачи који у својим групама имају децу којој је потребна додатна образовна подршка и стручни сарадници, и тимови за подршку деци у чијем саставу су: родитељ детета коме је потребна додатна подршка, васпитач и стручни сарадник. Модел подразумева подршку добробити и учешћу детета, препознавању снага и потреба породице, подршку васпитачу и укљученост вртића у локалну заједницу.

г) Транзиција и континуитет у образовању

У планирању транзиције полази се од становишта да је деци потребан континуитет искустава из различитих животних окружења кроз који се гради осећање сигурности и смисла и развијају диспозиција за учење као основ целоживотног учења.

Транзиција представља одређене временске периоде током којих дете доживљава промену због преласка са једног нивоа васпитња и образовања. Подршка у транзиционим периодима се спроводи кроз планирано увођење новог облика подршке или новог облика рада у који се укључују дете и породица.

У оквиру установе пружа се подршка деци током вертикалне транзиције (укључивање у вртић, прелазак у школу) и хоризонталне транзиције (унутар предшколске установе). Планирање транзиције има за циљ обезбеђивање континуитета и кохерентности искустава детета, у условима подршке дететовом развоју и учењу, а дугорочно има за циљ

добробит детета. При планирању сваке транзиције укључена је породица детета, која исказује своје приоритете и потребе, као и очекивања од вор-а.

У нашој установи активности везане за полазак деце у вртић (јаслице) планирају се у сарадњи са породицом. Креира се подстицајна средина и активности, а родитељима је омогућено да током првих дана бораве са својим дететом у јаслицама.

У оквиру хоризонталне транзиције, прелаза детета из јаслица у вртић, у установи се обављају састанци васпитача групе где је дете боравило и групе где дете прелази, уз пратећу документацију, о досадашњем развоју и специфичностима детета.

У предшколским групама установа остварује континуирану сарадњу са основним школама из окружења, која укључује организовање заједничких активности, радионице деце из вртића са школском децом, као и присуство школском часу.

Деци из осетљивих група се пружа подршка у свим транзиционим периодима. Приликом уписа у ПУ ради се на прикупљању и анализирању података о детету, васпитачи са којима ће дете боравити упознају са индивидуалним специфичностима детета, постављају се циљеви у подршци детету, организује се припрема групе, планира се припрема простора и усклађивање ритма дана у групи у коју се дете укључује. Током године редовно се прати примена планираних мера подршке, а у случају да планиране мере не дају очекиване резултате, уносе се измене, неке активности се замењују другим.

У предшколском узрасту са родитељима ове деце организују се састанци, уз учешће васпитача и стручних сарадника. На састанцима се размењују информације о досадашњем напретку детета и заједнички планира процес преласка из предшколске установе у школу. Припрема се и документација која ће се користити за даље подстицање дететовог развоја и учења у школском окружењу.

5. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

а. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Вртићи као простори рефлексивне праксе темеље се на развијању односа међу васпитачима, стручним сарадницима, сарадницима и свим другим запосленима, заснованих на поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци. Посебна пажња посвећује се развијању рефлексивног приступа пракси кроз стално преиспитивање теоријских и властитих полазишта и сопствене праксе у дијалогу са колегама, породицом и децом, покретање заједничких истраживања практичара о питањима која су релевантна за њихову праксу и у функцији развијања програма у складу са концепцијом Основа.

У оквиру компоненте 2 пројекта „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ Министарство просвете, науке и технолошког развоја пружа системску подршку унапређивању квалитета предшколског васпитања и образовања у Србији, која укључује и подршку практичарима у предшколским установама у примени модела Заједнице професионалног учења. Подршка је усмерена на јачање практичара који су у истој фази примене Основа програма за хоризонталне размене унутар своје установе и између различитих предшколских установа са којима су груписани.

У нашој предшколској установи кроз обуку модел ЗПУ прошли су стручни сарадници и неколико практичара. Такође су са својим стручним сарадницима-

координаторима кроз модел пролазили практичари из вртића језгара („Мали принц“, „Бошко Буха“, „Ластавица“, „Јежурко“), а то за исте остаје задатак и ове радне године.

Након прођених корака током сусрета у вртићу, реализовани су једнодневни професионални сусрети практичара- ЈПС. То је била прилика за осврт на професионалне сусрете у вртићу, за размену у групама за учење предшколских установа које су се бавиле истим темама сценарија и креирање кључних порука за даље професионално учење.

Професионалним усавршавањем се запослени оспособљавају за истраживања и критичко преиспитивање у правцу континуираних промена, учења и развоја, повезивање кроз заједничка истраживања са другим вртићима, истраживачким и институцијама иницијалног образовања, као и другим институцијама и организацијама.

Подручје професионалног развоја у Установи базира се на сталном учењу кроз учешће у развијању рефлексивне праксе у вртићу кроз сарадњу, размене и заједничка истраживања са стручним сарадницима и васпитачима, хоризонталној размени са колегама из установе, повезивању са колегама из других установа ради размене искустава и заједничких истраживања, учешћу у развојним пројектима на локалном и националном нивоу, праћењу савремене стручне литературе и трендова развоја предшколског васпитања и образовања.

Стручно усавршавање васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника реализује се у складу са Законом о основама система, Законом о предшколском васпитању и образовању, Основама програма и Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника и Статутом Установе. План стручног усавршавања конципира се на основу сагледаних потреба васпитача и медицинских сестара и на основу самовредновања, Развојног плана и Акционих планова вртића са циљем унапређења васпитно-образовне праксе и постизању стандарда квалитета рада Установе.

Стручно усавршавање у Установи реализује се кроз рад стручних органа у Установи, семинаре у организацији Установе и струковних удружења, учешће на стручним скуповима на нивоу града и шире, лично стручно усавршавање, реализацију задатака из Развојног плана Установе и Акционих планова објеката.

Стручни органи установе кроз које се организује и реализује стручно усавршавање запослених су: Васпитно-образовно веће васпитача и медицинских сестара, Стручни активи објеката, Стручни актив медицинских сестара-васпитача, Стручни актив васпитача, Актив ментора и приправника, Актив стручних сарадника, Стручни актив за Развојно планирање, Педагошки колегијум, Стручни тимови и Тематски активи.

Подручје професионалног јавног деловања реализује се у складу са концепцијом Основа програма кроз заступање интереса деце и породице у свим питањима јавне политике, друштвеног живота и јавних делатности која се односе на децу, ангажовање у локалној заједници на промовисању права детета и породице и промоцији предшколског васпитања и образовања, ангажовање у професионалним удружењима и стручним телима, учешће у акцијама везаним за децу и породицу, промовисање предшколског васпитања и професије васпитача учешћем на стручним скуповима, у медијима, публиковањем стручних радова, професионално деловање и понашање у свакодневној пракси у складу са етичким кодексом професије.

5.6. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Праћење и вредновање остваривања предшколског програма Вредновање квалитета рада Установе врши се кроз спољашње вредновање квалитета рада установе и самовредновање. Самовредновање као реалан процес доноси ефекте кроз подстицање добре праксе, помагање запосленима да препознају сопствене вештине и стручност и омогућава заједничко учење и професионални развој. Спроводи се кроз кључне области дефинисане Правилником о стандардима квалитета рада установе. Циљ процеса и рада на овим областима самовредновања је грађење квалитетне праксе предшколске установе као заједнице учења и реалног програма васпитно-образовног рада са децом са једне стране, и афирмација предшколског програма Установе у друштвеној и професионалној заједници, са друге стране. Веома је важна комуникација између Тима за самовредновање на нивоу Установе са тимовима који су формиран на нивоу појединачних вртића (заједнички чине проширени тим за самовредновање).

У Тимовима за самовредновање вртића сагледава се сопствена пракса која води ка унапређењу у грађењу културе вртића, развијању реалног програма и подржавања дијалога са родитељима и децом кроз критички приступ пракси и отвореност за преиспитивање и промену. На тај начин сваки вртић донекле развија сопствену праксу базирану на својим специфичностима. На почетку сваке радне године фокус стављамо на једну од кључних области. Акциони план обухвата ослушкивање заједничких потреба породице, предшколске установе, увида из праксе, специфичности вртића, породица деце, као и заједничког контекста учења. Акциони план садржи активности, носиоце и време реализације. У оквиру активности спроводи се континуирано информисање, креирање различитих облика и могућности рада свих интересних група у процесу самовредновања у установи. На овај начин, васпитач из улоге рефлексивног практичара сагледава своју праксу, детаљније упознаје како да на различите начине, својствене конкретном вртићу може да разматра индикаторе. То представља полазиште за промишљање о акцијама које ће унапредити рад вртића и сопствену праксу.

У процес самовредновања квалитета рада Установа укључује све оне којима је квалитет важан и који учествују у његовом грађењу: васпитаче, родитеље, децу, друге запослене у вртићима, представнике локалне заједнице. Конструктивни предлози проистекли из размена између интересних група представљају полазиште за израду Годишњег плана Установе. Заједничка настојања усмерена су ка остваривању предложених мера за унапређење квалитета рада на нивоу свих радних јединица, о чему постоје писани записи (извештаји о процесу праћења квалитета рада).

Евалуација спроведених мера за унапређивање квалитета рада врши се на основу извештаја, а усаглашеност планираних мера за унапређивање квалитета са проценом стања у Установи постиже се континуираном сарадњом Тима за самовредновање на нивоу Установе и Тима за развојно планирање. Дијалог два тима води ка стварању нових перспектива, као и конкретних планова за наредну радну годину.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

за Невилд Меријан

ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ

J. Radulovic

